MARIEKE LAMBERT-GROENEVELD
Ds van der Kraanplantsoen 28, 3981 GN Bunnik, 030-6570159, jgd.lambert@wanadoo.nl, www.geologischmuseumhofland.nl

GEOLOGISCH MUSEUM HOFLAND TE LAREN, GEHEEL VERNIEUWD!

Van Stenenmuseum naar Geologisch Museaal Educatief Centrum

Museum Hofland, te Laren, een geologisch museum, is gelegen in het Gooi, een gebied waar een grote verscheidenheid aan landschappen voorkomt: Veengebieden met plassen in het westen, een stuwwal in het centrale deel en de vlakke Eemvallei in het oosten.
Het museum is recent verbouwd en uitgebreid met een nieuwe vleugel. De collecties van het museum (gesteenten, mineralen, fossielen en archeologische voorwerpen) zullen in een vernieuwde opzet gepresenteerd worden. De biogeologie staat hierbij centraal.

Het Geo-Bio-Historisch Verhaal, de geschiedenis 'Van oerknal tot heden', gaat in op de samenhang van atmosfeer (lucht), hydrosfeer (water), lithosfeer (aardkorst) , biosfeer (alles wat leeft) en de kringloopprocessen van de aarde. Het maakt een koppeling met de hedendaagse klimaatproblematiek, met aspecten zoals milieu, natuur, water e.d.

Tijdclusters

Aan de hand van tien diorama's, gemaakt door Hans Brinkerink, geflankeerd door fossielen uit de diverse tijdsperioden, wordt u meegenomen door de verrassend gevarieerde geschiedenis van aarde en leven. Het leven heeft op sommige momenten wonderbaarlijke vormen aangenomen, zoals bijvoorbeeld blijkt uit de afbeeldingen in het Cambriumdiorama, waar een deel van de Burgess shale fauna is verbeeld. Anomalocaris, Hallucigenia, Taumaptilon en Pikaia (de waarschijnlijke voorvader van de gewervelde dieren en dus ook van de mens); helaas zijn ze uitgestorven. Maar ook het moerasbos uit het Carboon, met de reuzenpaardenstaarten Calamites en de slanke zegelboom Sigillaria toont ons hoe veranderlijk het aardse ecosysteem door de geschiedenis heen geweest is.

Regionale geologie en archeologie

Ook in de Gooihoek zijn nog twee diorama's opgesteld; een glaciaal en een interglaciaal tafereel. Verder wordt hier de regionale geologie gepresenteerd o.a. aan de hand van een maquette die een goed inzicht geeft hoe de ondergrond in het Gooi door rivieren uit het oosten en zuiden en ijs uit de voorlaatste ijstijd gevormd is. Ook in de ondergrond van het museum blijkt dit het geval. In de bouwput voor het nieuwe souterrain kwam een fraai stuwingsprofiel tevoorschijn, waar een lakprofiel van gemaakt is, dat uiteraard tentoongesteld wordt in het museum. Zuidelijke en noordelijke zwerfstenen, met een knoppenpaneel om de herkomstgebieden van de stenen weer te kunnen geven en diverse specifieke ijstijdgesteenten zoals gletsjermolenstenen en stenen met gletsjerkrassen omlijsten het geheel. Vanzelfsprekend zijn er ook verschillende windkanters te zien.
Windkanters of windkeien zijn stenen die zijn aangetast door met zand beladen winden. Door deze winden, die gedurende het Weichselien, de laatste ijstijdperiode, over het Gooi joegen, werden de gesteente-oppervlakken geschuurd en gepolijst en ontstonden er mooie richels en vlakken.

Afbeelding 1.
De hoge achterzijde van de nieuwe vleugel van Museum Hofland rijst op uit de gesteentetuin.

Afbeelding 4.
Prof. G. J. Boekschoten raakte onverwachts in gesprek met de kleindochter van Hofland.

Nieuw in de tentoonstelling is de collectie regionale archeologische vondsten.
Van schrapers, hier achtergelaten door de vroege Neanderthalers, tot stenen en bronzen bijlen uit recentere perioden. Opvallend is de bronzen bijl, gevonden op de hei bij Hilversum. Het is waarschijnlijk een rituele bijl die met een dode is meegegeven in een grafheuvel. De bijl is ongeveer 1800 v. Chr. gemaakt. In de omgeving van museum Hofland treft men diverse grafheuvels en urnenvelden aan uit deze periode (jonge steentijd en de vroege en midden bronstijd).

Andere fraai in het oog springende voorwerpen zijn de grote urnen (met nog crematieresten erin) uit de Hilversum periode [Midden-Bronstijd 1800 – 1100 v. Chr.]. Een deel van de vazen werd aangetroffen in graven. De vazen, oorspronkelijk gemaakt voor huishoudelijk gebruik, werden mee begraven. Ook werden ze wel als urn gebruikt om crematieresten in te bewaren. Deze treft men aan in de urnenvelden.

Plaattektoniek, vulkanisme en gesteentevorming

Aspecten van vulkanisme en plaattektoniek worden groot op een van de wanden geprojecteerd (deels reeds gerealiseerd, deels in ontwikkeling) en met vele voorbeelden van stollings- sediment- en metamorfe gesteenten geïllustreerd. Ook wordt hier de kringloop van de aardkorst en de gesteenten uitgebeeld.

De mineralen, met hun vaak schitterende vormen en kleuren, geven ons, in de glazen verbindingsgang van museum naar nieuwe vleugel, een kleurrijk beeld van

Afbeelding 2.
In de nieuwe museumzaal wordt het Geo-Bio historisch verhaal gepresenteerd aan de hand van diorama's, fossielen, gesteenten en een grote interactieve presentatie over vulkanisme, plaattektoniek en andere aardse processen.

Afbeelding 3.
Detail diorama 'Cambrium'. Hallucigenia, een bizar klein slangachtig beestje dat zich voortbewoog op zeven paar stijve 'poten'. Op de achtergrond een drietal trilobieten. Links een kleine Pikaia, een voorloper van de gewervelde dieren. Hij vertoont veel overeenkomst met het huidige lansetvisje.

de rijkdom van de aarde. Zes vitrines met een systematische indeling en twee vitrines waarin regelmatig wisselende thematisch aspecten worden uitgelicht.

Souterrain

Heel belangrijk voor het museum is de uitbreiding van de depotruimte. Ongeveer 3500 gesteenten worden in een deel van het souterrain bewaard, geregistreerd en veelal gezaagd en gepolijst. Ze kunnen gebruikt worden voor studiedoeleinden en educatieve activiteiten. Ook de mineralen- en fossielendepots hebben hier een plek gekregen.

Voor groepsontvangsten wordt het andere deel van deze ruimte gebruikt (te bereiken per lift) waar presentaties en lezingen gehouden kunnen worden. Deze ruimte is uitgerust met moderne audiovisuele apparatuur.

Gesteentetuin

Buiten kunt u in de mooie gesteentetuin zitten of wandelen. In deze tuin zijn op diverse plaatsen groepjes van dezelfde gidsgesteenten te zien. Naast de vele zwerfstenen kunt u er ook nog andere stenen aantreffen, zoals sierstenen die voor vloeren of gevelplaten gebruikt worden, een molensteen, een slijpsteen en stenen voor dijkverzwaring. En natuurlijk de prachtig doorgezaagde migmatiet, een fraai kunstwerk.

Al met al de moeite waard om een bezoek aan Geologisch Museum Hofland te brengen. Eén van de circa 50 vrijwilligers heet u van harte welkom.

Geologisch Museum Hofland, Hilversumseweg 51,
1251 EW Laren
U kunt het museum dagelijks bezoeken
(behalve maandag) tussen 13.00 en 16.30 uur.
Groepen op afspraak (ook 's ochtends en op
maandag mogelijk)
Telefoon: 035-5382520
e-mail: info@geologischmuseumhofland.nl
www.geologischmuseumhofland.nl